

psanou §em 270 čís. 5 tr. ř. (v novém znění) uvedeno, vzal-li nalézací soud ony skutečnosti za prokázány čili nic, ačkoli první a nezbytnou podmínkou spolehlivého a správného řešení otázky, zda se obžalovaní dopustili zločinu dle § 87 tr. zák., bylo zajisté přesné zjištění skutků, jimi předsevzatých. V rozhodovacích důvodech se sice uvádí, že se všichni svědkové shodují v tom, že bylo veliké nebezpečí pro politického úředníka (jímž patrně míněn je koncipista Dr. N.). Dr. N. sám pak že sice jednou potvrdil, že bylo velké nebezpečí jen pro něho, po druhé však, že mohlo vzniknouti nebezpečí i pro vojsko, naproti tomu nevyjadřují se rozhodovací důvody s plnou určitostí, běře-li nalézací soud za prokázáno, vzešlo-li některé z nebezpečí, uvedených v § 85 b) tr. zák., aspoň pro Dra N. Jak zmateční stížnost v rámci svých vývodů správně vytýká, vychází rozsudek při právním rozboru případu ve dvojím směru z názorů, právně pochybených. Mylně má především za to, že pojmovým znakem skutkové podstaty zločinu dle § 87 tr. zák. jest pachatelův úmysl, směřující k tomu, by bylo přivedeno některé z nebezpečí, uvedených v § 85 b) tr. zák., a že dalším zákonným předpokladem téhož zločinu jest vznik nebezpečí pro více osob. Ke skutkové podstatě zločinu dle § 87 tr. zák. se vyžaduje, aby pouze jednání samo bylo pachatelem předsevzato ze zlomyslnosti, naproti tomu stačí, byl-li si pachatel možnosti vzniku nebezpečí jen vědom a předsevzal-li přes to úmyslně čin, s nebezpečím spojený. V druhém směru pak vychází již ze samotného doslovu § 87 tr. zák. na jevo, že stačí, bylo-li některé z nebezpečí, uvedených v § 85 b) tr. zák. přivedeno i jen pro jediného člověka; zákon používá v § 85 b) výrazu »lidí«, čímž, stejně jako je tomu v § 335 tr. zák., vyznačuje pouze pojem druhu na rozdíl od oněch míst zákonných (§§ 59, 63, 65, 83, 279 a j. r. zák.), jichž pojmovým znakem je více lidí a ve kterých se také zákon vesměs způsobem, tomu odpovídajícím, jasně vyjadřuje. Důsledky obou právně pochybených hledisek, zaujatých nalézacím soudem, jeví se pak v tom, že se rozsudkové důvody jednak obírají pouze otázkou, zda úmysl obžalovaných směřoval právě k tomu, aby přivedeno bylo některé z nebezpečí, uvedených v § 85 b) tr. zák., byli-li tedy původci nebezpečí obžalovaní. Naproti tomu nechávají nezodpověděnou otázku, se shora vytčeného správného hlediska jediné rozhodnou, zda byli si obžalovaní možnosti vzniku takového nebezpečí vědomi, jednak, jak již zmíněno, nezjišťuje přesně, bylo-li jednáním obžalovaných přivedeno ono nebezpečí pro osobu Dra N-a. Lze pak bezpečně usuzovati, že i rozsudkový závěr, dle něhož zákonem »požadovaná zlomyslnost na straně pachatelů prokázána nebyla«, přišel k místu jen v důsledku oněch právně pochybených názorů, z nichž nalézací soud vychází, zejména v prvním z obou shora naznačených směrů, to tím spíše, když rozsudkové důvody v dotčené souvislosti se zmiňují o velkém rozčilení davu, o němž prý mluví svědkové Dr. Ladislav N. a Adolf Č.

Čís. 855.

Předmětem zpronevěry mohou býti i svěřené věci zastupitelné, leč že by si vlastník vyhradil pouze obligační nárok na vrácení téhož množství zastupitelných věcí. Zda ten, komu zastupitelné věci byly svěřeny, je může vrátiti, dlužno posuzovati dle doby, kdy mají býti vráceny.

(Rozh. ze dne 22. května 1922, Kr I 613/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 21. března 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ 181, 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného namítá, že o zpronevěře nemůže býti řeči, poněvadž příze je věcí zastupitelnou, při níž ukladateli nezáleží na tom, zda dostane zpět právě touž věc či jinou věc téhož druhu a téhož množství. Tkadlec obdrží prý ku setkání určité množství příze a přejímá pouze povinnost, odvésti jisté množství tkaniva z příze téže jakosti a téhož čísla tak, že, odvede-li je, továrník se neptá, co dělal tkadlec s jeho přízí. Ukladatel není prý dokonce ani s to, poznati, zda jsou to věci původně jeho či jiné věci téhož druhu. Tak bylo prý tomu i v tomto případě, v němž obžalovanému Adolfu V-ovi odevzdána byla příze téhož určitého čísla, tedy příze téže síly a téže jakosti, a to nikoliv zvlášť a odděleně, nýbrž volně, že ji obžalovaný mohl použiti pro sebe, punčochy a ponožky pro onoho neznámého pak pléstí buď z vlastní příze téže jakosti nebo z příze, kterou by si byl k tomu cíli opatřil. Možnost tu prý obžalovaný, který je řádným (regulérním) dosti zámožným obchodníkem a má plejádu i zásoby příze, kterou obchoduje, měl a přízi prý prodal v přesvědčení, že si jinou přízi v čas opatří a příslušné množství punčoch zhotoví. Musil prý čekati na dispoce, jichž se mu však nedostalo, i prodal prý přízi, poněvadž mu překážela. Všeobecně však nelze zmateční stížnosti přisvědčiti. I věc zastupitelná, tedy i příze může býti předmětem svěřeni, neboť trestní zákon nečiní při zločinu zpronevěry rozdíl mezi věcmi zastupitelnými a nezastupitelnými, tím méně pak lze tvrditi, že zločin zpronevěry jest obmezen jen na věci nezastupitelné. Ukladatel může svěřiti věc druhé osobě v ten způsob, že tato jest povinna vrátiti zase jenom věc svěřenou; v tomto případě zůstává vlastníku věci zachováno vlastnictví k určité jednotce předmětné, právě svěřené. Možno však jest také, že přejímateli jsou svěřeny věci zastupitelné v ten způsob, že vlastník nevyhrazuje si vlastnictví určitých jednotek, nýbrž zachovává si jenom obligační nárok na vrácení téhož počtu věcí zastupitelných, které přejímatel může vrátiti ve druhu jakostně i hodnotně stejném, nebo použiti věcí mu svěřených k účelu, smluvenému mezi ním a ukladatelem, a vrátiti pak hodnotu věcí svěřených. Záleží tedy v každém případě na tom, k jaké úmluvě došlo mezi ukladatelem a příjemcem svěřených věcí zastupitelných a teprve podle obsahu této smlouvy možno správně usuzovati, jaký případ svěřeni nastal. Nalézací soud v tomto bodě nesprávně vinu obžalovaných posoudil a jest proto dán důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Nalézací soud opřel se ve výroku odsuzujícím jen o zásadní pravidlo, že věc zastupitelná může býti zpronevěřena, neřešil však konkrétně poměr, jaký se vyvinul mezi neznámým odevzdatelem příze a obžalovaným. Ze zjištění nalézacího soudu, že neznámý odevzdal obžalovanému přízi, by mu z ní spracoval punčochy a ponožky, dále, že prohlásil tento neznámý

obžalovanému, že příze není jeho, že náleží jeho kolegovi, který přijde později, a všechno řekne, nelze ještě usuzovati na práva a povinnosti vlastníka příze, a práva a povinnosti obžalovaného, zejména, že by tím po stránce objektivní bylo již zjištěno, že obžalovaný měl vrátiti právě přízi, která k němu byla přinesena. Po stránce objektivní chybí k posouzení práv a povinností obžalovaného zejména zjištění, za jakých podmínek vůbec se přijímá příze v okolí obžalovaného v uschování, pokud se týče ke zhotovení punčoch a ponožek. Nejvyšší jako zrušovací soud nemohl proto již ani o objektivní stránce zpronevěry rozhodovati, tím méně pak o subjektivní vině obžalovaného, o níž rozhodovati přísluší jedině soudu nalézacímu na základě všech výsledků ústního přelíčení. Nalézací soud staví se dále na stanovisko, s hlediska § 281 čís. 9 a) tr. ř. nesprávné, že v každém případě k dokonání zpronevěry stačí, že pachatel svěřenou mu věc nemůže na požádání vydati (za sebou zadržeti). Pokud jde o věci zastupitelné, jako v tomto případě, dlužno uvažovati, zda obžalovaný mohl vrátiti odevzdání, pokud se týče vlastníku stejné množství příze téže jakosti a zda tak mohl učiniti v době, kdy mělo dojiti k vrácení příze nebo punčoch a ponožek z ní zhotovených. Nalézací soud vychází ze stanoviska, že stačilo, že obžalovaný přízi prodal, a že již tím bylo vyloučeno, by ji mohl na požádání vrátiti. Dle správného právního názoru dlužno však pro povinnost obžalovaného uvážiti rozsah jeho živnostenského oprávnění a jeho majetkové poměry v době trestného činu za tím účelem, by mohlo býti posouzeno, zda při pravidelném běhu věcí mohlo se právem doufati, že obžalovaný v době, kdy bude povinen vrátiti přízi nebo zboží, z ní zhotovené, si může pro odevzdatele, pokud se týče vlastníka příze opatřiti stejné množství příze téže jakosti. Ani v tomto bodě tedy nelze nejvyššímu jako zrušovacímu soudu rozhodovati, nýbrž bude potřeby, by nalézací soud o poměrech obžalovaného učinil potřebná zjištění a přesně zjistil dobu, kdy obžalovaný měl přízi, pokud se týče zboží, z ní zhotovené, vrátiti. Teprve v tom případě, kdyby obžalovaný podle zjištění nalézacího soudu nebyl s to, by v určené době vrátil přízi téže jakosti a téhož množství, disponoval by bezprávně přízi jemu svěřenou.

Čís. 856.

Pokud zakládá vylákání zápůjčky skutkovou podstatu podvodu (§ 197 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 22. května 1922, Kr I 940/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. června 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 200 a 203 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stížnost, že pouhé prodlévání obžalovaného se splacením zápůjčky, kterou mu Š-ová sama nabízela, ačkoliv musila věděti, že mu nebude možno ji splatiti, nebude-li mu